

חלק ראשון - הבנה והבעה

הטקסט והקשרו

הבנה גלובלית

ידע עולם בנושא

לאחר קריאת הכותרות הקוראים בודקים את ידע העולם שלהם בנושא הטקסט.

כל קורא צריך לשאול את עצמו:

- ◇ האם אני מכיר את המושגים בכותרות?
- ◇ מה אני יודע על המושגים המצוינים?
- ◇ אם אני לא מכיר את המושגים, היכן אני יכול לברר עליהם?

ידע עולם בהקשר הנסיבתי

הקוראים בודקים את ההקשר הנסיבתי של הטקסט: המוען (כותב הטקסט), הבמה (מקום פרסום הטקסט), זמן כתיבתו של הטקסט (אקטואלי או קדום) ומקום הכתיבה.

כל קורא צריך לשאול את עצמו:

- ◇ מי המוען? האם אני מכיר אותו?
- ◇ באיזו "במה" התפרסם הטקסט? בעיתון, ברדיו, באינטרנט או באנציקלופדיה?
- ◇ מתי נכתב הטקסט? האם הוא אקטואלי?

הבנה לוקאלית

ידע על סוג הטקסט ועל המבנה

זיהוי סוג הטקסט יכול להועיל לקוראים, כיוון שסוג הטקסט קובע במידה רבה את סגנון הכתיבה, את המבנה, את המאפיינים הלשוניים, והוא קשור גם למטרת הטקסט.

כל קורא צריך לשאול את עצמו:

- ◇ לאיזו מטרה נכתב הטקסט: למסור מידע, לשכנע, לתת הוראות, לבדר וכדומה?
- ◇ האם הטקסט פורמלי (רשמי) או אינו פורמלי?
- ◇ מהי הסוגה של הטקסט: מכתב, נאום, כרזת פרסום, מאמר ועוד?

1. סוגי טקסט

- ◇ טקסט מידע. עוסק בנושא מסוים. לדוגמה: ביוגרפיה של אדם, תכונות והתנהגות אופיינית לבעל חיים, אפיונים גיאוגרפיים של אזור או תופעת טבע. תוכן הטקסט מפרט את מהות הנושא שבו עוסקים.
- ◇ טקסט שימושי. מסביר לקוראים מה לעשות. מציג הוראות להתנהגויות מסוימות שיש לנהוג כדי לבצע משימה. מפרט כלים, חוקים ותקנות, מתכון, סדרה של תרשימים המתארים נוהל הגשת עזרה ראשונה, הנחיות להפעלת תוכנה.
- ◇ טקסט טיעון. מציג את הקשר בין מושגים או טענות. מציג עמדות, רעיונות או השקפות. מנסה להשפיע או לשכנע את הנמענים לקבל דעה מסוימת: מכתב למערכת, מאמר ביקורת, מאמר עמדה, כרזת פרסומת, רשומות (פוסטים) בפורום מקוון, ביקורות על ספרים או על סרטים.

2. מבנים לוגיים

מבנים לוגיים = יסודות מארגנים של טקסט

כדי להבין טוב יותר את הטקסט, הקוראים צריכים לחשוף את המבנה הלוגי שלו. כלומר, את היסודות המארגנים את הטקסט. לאחר גילוי המבנה הלוגי של הטקסט, הקוראים יכולים להבין את הסדר, את הארגון של הטקסט ואת ההיגיון של הטקסט. הבנה זו עוזרת לקלוט ביתר קלות את הרעיונות שהכותב מציג, להבין אותם ולזכור אותם.

א. מבנה לוגי: בעיה ופתרון

כאשר טקסט מושתת על היסוד המארגן "בעיה ופתרון", הוא יציג את היחסים שבין בעיה לפתרון, וייכתב לרוב על פי הדגם הבא:

תיאור הבעיה

- ◇ ניתוח הבעיה: הצגת גורמים לבעיה, דוגמות, הסברים, השלכות
- ◇ הצגתם של פתרונות אפשריים או דרכים להתמודדות עם הבעיה

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושגת על יסוד מארגן "בעיה ופתרון":

מחיר הטכנולוגיה

תיאור הבעיה: מחשבים, טלפונים ניידים וטלוויזיות הם חלק בלתי נפרד מאיתנו, וללא ספק כבר לא נוכל לדמיין את חיינו בלעדיהם. על אף יתרונותיהם הרבים, הם גורמים לנו נזקים רבים: בעיות במפרקי הידיים, בעיניים, ביצירת תקשורת, פולטים קרינה, בעיות של קשב וריכוז ובעיות חברתיות.

ניתוח הבעיה:

- הסבר על יתרונותיהם של מחשבים, טלפונים ניידים וטלוויזיות.
- תיאור עמדות של מומחים בתחום.
- הצגת הגורמים לבעיה: חשיפה ממושכת ללא הגבלה של זמן ומקום.
- פירוט הבעיות.

הצגת פתרונות אפשריים:

- הגבלת שעות החשיפה למכשירים.
- שימוש במסכים גדולים.
- יצירת פעולות חברתיות שמסיחות את הדעת מהמסך.
- עידוד פעילות ספורטיבית.

ב. מבנה לוגי: סיבה ותוצאה

כאשר טקסט מושגת על היסוד המארגן "סיבה ותוצאה", הוא יציג את היחסים שבין סיבה לתופעה מסוימת, וייכתב לרוב על פי הדגם הבא:

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושגת על יסוד מארגן "סיבה ותוצאה":

ערמות של שקיות ניילון

תיאור התופעה: פסולת שקיות הניילון הולכת ומצטברת עם השנים. היא מזהמת את הקרקע ואת מקורות המים, והיא פוגעת בבני האדם ובעלי החיים.

הצגת הגורמים:

- בישראל מיוצרות כחמישה מיליארד שקיות ניילון בשנה.
- בישראל קיימת צריכה מוגזמת של שקיות ניילון.
- השקיות אינן מתכלות, ושורדות מאות שנים ויותר.
- שקיות ניילון מיוצרות מנפט, לכן הן פוגעות גם במשאבי הטבע.
- שקיות הניילון מזהמות את הסביבה העירונית וגם את השטחים הפתוחים ואת שמורות הטבע.

הצגת התוצאה

- בכל שנה כ-100,000 בעלי חיים ימיים ויבשתיים מתים בגלל בליעת שקיות פלסטיק.

ג. מבנה לוגי: הכללה ופירוט

כאשר טקסט מושגת על היסוד המארגן "הכללה ופירוט", הוא יציג את היחסים שבין סיבה לתופעה מסוימת, וייכתב לרוב על פי הדגם הבא:

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושלת על יסוד מארגן "הכללה ופירוט":

רפואה אלטרנטיבית

הצגת הקביעה המכלילה: רפואה אלטרנטיבית היא טיפול רפואי שאינו תוצאה של מחקר מדעי. רוב ענפי הרפואה האלטרנטיבית הגיעו אלינו ממזרח אסיה - הודו וסין, אך קיימות גם שיטות רפואיות כמו הומיאופתיה וארומתרפיה, שמקורן ביבשת אירופה. שיטות רפואיות אלה אינן תחליף לרפואה הקונבנציונלית, אלא מוסיפות עליה ומשלימות אותה.

פירוט שיטות הטיפול האלטרנטיביות:

- אקופונקטורה (דיקור סיני): בשיטה זו מחדירים מחטים דקות מאוד בנקודות ספציפיות בגוף, כדי לשפר את הבריאות.
- שיאצו: שיטת רפואית באמצעות מגע האצבעות. המטפלים לוחצים בנקודות מסוימות בגוף החולה, המשחררות אנרגיה ויוצרות איזון בגוף.
- הומיאופתיה: שיטת רפואית שבה החולה נוטל תרופות ללא חומרים כימיים פעילים, אלא תרופות מחומרים ומצמחים טבעיים.

מבנה לוגי: השוואה וניגוד

כאשר טקסט מושלת על היסוד המארגן "השוואה", הוא ישווה לפחות בין שני פריטים: רעיונות, דעות או תופעות כדי למצוא את הדומה ואת השונה ביניהם או כדי להצביע על ההבדלים או על הדמיון ביניהם. הטקסט המשווה יכתב לרוב על פי הדגם הבא:

◇ הצגת הפריטים המשווים: מטרה ותבחינים להשוואה
◇ הצגתם של הדומה והשונה
◇ הצגת המסקנות העולות מהשוואה

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושלת על יסוד מארגן "השוואה וניגוד":

אילו מים אנחנו שותים?

הצגת הפריטים המשווים: מים הם החומר החשוב ביותר לכל אדם, בעל חיים, חיידק או צמח על פני כדור הארץ. נשאלת השאלה אם לשתות מים מהברז או מים מינרליים. תבחיני ההשוואה: תהליך ההפקה, טעם המים, איכות המים.

הצגה של הדומה והשונה:

- תהליך ההפקה - אספקת המים לשתייה בישראל מבוססת בעיקר על שאיבת מי תהום, על מים מהכינרת, ממעיינות ומנחלים ועל מי ים מותפלים. לעומת זאת, מים מינרליים מופקים רק ממקור תת-קרקעי טבעי כמו מי תהום או מעיינות הנובעים ממי תהום.
- טעם המים - טעמם של המים המינרליים כמעט שאינו משתנה, מפני שהם ממקור קבוע. לעומת זאת, טעמם של מי ברז משתנה משום שמוסיפים להם כלור כדי למנוע חיידקים ומוסיפים להם פלואוריד.
- איכות המים - הן מי השתייה בברז והן המים המינרליים נמצאים בפיקוח מתמיד, שניהם בריאים לנו ואיכות שניהם טובה.

הצגת המסקנות העולות מן ההשוואה: מההשוואה עולה כי הבחירה במי ברז או במים מינרליים אינה בשל איכות המים או בשל חשש בריאותי אלא בשל העדפת הטעם.

ד. מבנה לוגי: היבטים

כאשר טקסט מושתת על היסוד המארגן "היבטים", הוא יציג את הנושא, את התופעה או את הבעיה, ואחר כך יתמקד בשלושה-ארבעה היבטים של הנושא, התופעה או הבעיה. הטקסט יכתב לרוב על פי הדגם הבא:

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושתת על יסוד מארגן "היבטים":

בנייה ירוקה

הצגת הנושא: בנייה ירוקה היא בנייה חכמה, שנועדה להקנות לדיירים איכות חיים גבוהה וסביבה בריאה יותר, ולצמצם את ההשפעה הסביבתית הכוללת של תהליך הבנייה והשימוש במבנה.

היבטים שונים:

- היבט כלכלי: בנייה ירוקה היא בנייה חסכונית: עלויות התפעול זולות יותר, ויש חיסכון באנרגיה, לכן חשוב החשמל שנשלם יהיה זול יותר.
- היבט סביבתי: בנייה ירוקה מתחשבת במשאבי הטבע, ומשתמשים בה רק במוצרים שהם נוחים לשימוש ואינם פוגעים בסביבה. באמצעות הבנייה הירוקה נצמצם את כמות פסולת הבניין, ונצליח להקטין את צריכת המים ואת פליטת הפחמן הדו חמצני.
- היבט בריאותי: בנייה ירוקה יוצרת סביבה בריאה יותר, איכות האוויר שאנו נושמים טובה יותר, ובאמצעותה נהיה חשופים פחות לנזקי הזיהום הסביבתי.

מסקנה: כדי לשמור על הסביבה שבה אנו חיים עלינו לעבור לבנייה ירוקה. כבר הוכח כי בנייה ירוקה טובה מועילה מבחינות רבות, ועל מדינת ישראל לעודד קבלנים ובונים פרטיים לבנות בהתאם לתקן הישראלי לבנייה ירוקה.

ה. מבנה לוגי: רצף כרונולוגי¹

כאשר טקסט מושתת על היסוד המארגן "רצף כרונולוגי", הוא יציג את הנושא, ואחר כך יסקור את שלבי ההתפתחות של הנושא. אם הטקסט עוסק בתהליך יתוארו השלבים בתהליך. הטקסט יכתב לרוב על פי הדגם הבא:

הצגתם של הנושא או התופעה

- ◇ שלב א
- ◇ שלב ב
- ◇ שלב ג
- ◇ שלב ד

דוגמה לרכיבי תוכן בטקסט שמושתת על יסוד מארגן "רצף כרונולוגי":

התפתחות המחשב האישי

הצגת הנושא: עם השנים הפך המחשב למכשיר האלקטרוני המתוחכם ביותר, שנועד לשימוש אישי. כיום המחשב מסייע לנו למלא את משימותינו בעבודה, בלימודים ובתחומי חיים אחרים.

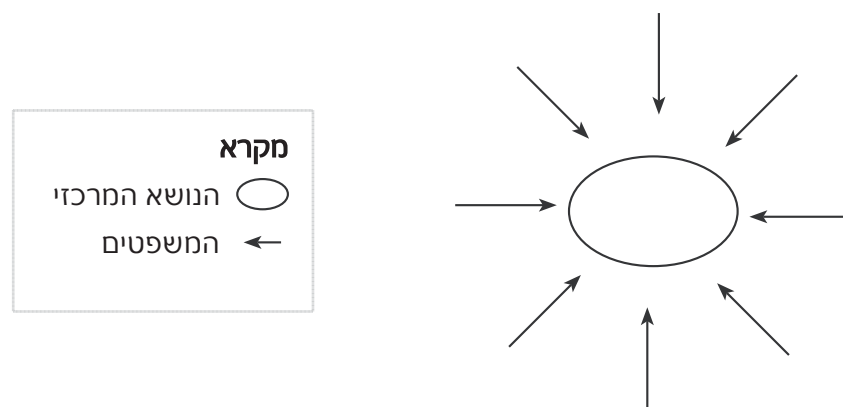
1 כרונולוגיה היא מילה שמקורה ביוונית. היא מורכבת משתי מילים כרונו = זמן, לוגיה = לימוד. מדע העוסק ברישום מאורעות היסטוריים לפי שנותיהם.

שלבום:

- שלב א: הפרוהה של המחשב האושי החלה באמצע שנות ה-70, עד אז היו המחשבים מפלצות גדולות בסדר גודל של מקרר, הם שקלו בהתאם ועלו עשרות, מאות ואלפו דולרים.
- שלב ב: באמצע שנות ה-80 החלה התפשטות רחבה מאוד של המחשבים האושיים. בתקופה זו הפכו המחשבים זולים וקטנים, מוועדים לתפוצה ביתית המונית. עוצמתם, מהירותם ואפשרויות התקשורת שלהם הפכו אותם מכלי משחק לכלי חיוני בכל אחד מתחומי החיים.
- שלב ג: כיום התרגלו האנשים לכל היתרונות שמאפשר המחשב האושי, ורובם אינם יכולים להתנהל בלעדיו.

3. לכידות

טקסט לכיד הוא טקסט תקין, שכל המשפטים בו מתאימים וקשורים לנושא המרכזי הנדון בטקסט. לכן בטקסט שבו הנושא המרכזי מוחלף בנושא אחר ללא סיבה ברורה, הלכידות נפגעת. אפשר להמחיש זאת באמצעות השרטוט הבא:

דוגמה לטקסט לכיד

הגלובוס

פירושה של המילה הלטינית "גלובוס" הוא כדור. הגלובוס הוא דגם מוקטן בצורת כדור המציג באופן מהימן את מפת העולם המלאה בלי לעוות גודל של שטחים, מרחקים וצורות. בגלובוס נוכל למצוא מדינות בצבעים, וגם קווי אורך וקווי רוחב שמחלקים את העולם. כשמסתכלים בגלובוס אי אפשר לראות בבת אחת את כל כדור הארץ, רק אם נסובב אותו נוכל לראות את המחצית האחרת. אין מקום בגלובוס לסמן את כל המקומות, לכן קשה לראות בו את המקומות הקטנים ביותר. כיום מייצרים גלובוסים בגדלים שונים ומחומרים שונים, מקצתם שקופים, מקצתם מוארים ומקצתם מציגים את כיפת השמים.

✓ הטקסט שלעיל תקין ולכיד, כיוון שהוא עוסק בנושא מרכזי אחד - "הגלובוס", וכל המשפטים בו קשורים לאותו הנושא ומלוכדים סביבו.

דוגמה לטקסט לא לכיד

וולפנג אמדאוס מוצרט

מוצרט, מגדולי המוזיקאים בהיסטוריה, הלחין במשך 35 שנות חייו מאות יצירות איכותיות, יוצאות דופן וידועות בכל העולם. מוצרט נולד למשפחה של מוזיקאים. אביו לאופולד היה מוזיקאי שהועסק בשירות הארכיבישוף, ואמו הייתה מורה לכינור.

מוצרט נולד בשנת 1756 בעיר זלצבורג שבאוסטריה. זלצבורג היא העיר הרביעית בגודלה באוסטריה, והיא שוכנת במרחק קילומטרים ספורים מהגבול עם גרמניה, ומתגוררים בה 148,000 תושבים. זלצבורג נחשבת לאחת הערים היפות באירופה.

יבשת אירופה היא היבשת השישית בגודלה, אך אחת היבשות המאוכלסות ביותר, כעשרה אחוזים מאוכלוסיית העולם מתגוררים ביבשת זו. יבשת אירופה כוללת 50 מדינות, כאשר מבחינת השטח ומבחינת האוכלוסייה רוסיה היא הגדולה ביותר, ואילו קריית הוותיקן היא הקטנה ביותר.

✓ הטקסט שלעיל אינו תקין ולכיד, כיוון שהוא אינו עוסק בנושא מרכזי אחד, אלא בשני נושאים: וולפנג אמדאוס מוצרט, העיר זלצבורג ויבשת אירופה. כמו כן אין בו קישוריות בין הרעיונות המרכזיים שבכל פסקה.

4. קישוריות (= חיבור בין חלקי הטקסט)

א. מילות קישור וקשרים לוגיים

הקשרים הלוגיים הכוללים את מילות הקישור הם התמרורים שלנו והם מסייעים בהבנת הטקסט. מבחינים בין שני סוגים של מילות קישור:

- מילות קישור מאחות - מחברות בין איברים במשפט מחובר.
 - מילות קישור משעבדות - מופיעות בראש פסקויות במשפט מורכב.
- כאשר בבית הספר קוראים טקסט המלווה במשימות, מומלץ לסמן את הקשרים הלוגיים המשמעותיים שבו, כיוון שהם יכולים לעזור לקוראים להבין את הטקסט.
- הקוראים צריכים להבין את משמעות המשפטים, ולפענח באופן לוגי את מהות הקשר ואת הדוגמות הממחישות את הרעיון. הם אינם יכולים להסתפק בקביעה טכנית ושרירותית.
- לדוגמה: "יש צמר גס מאוד דוקרני, יש צמר רך".
במשפט שלפניכם וי"ו החיבור מופיעה פעמיים:
- צמר גס מאוד דוקרני: קשר לוגי של הוספה.
 - יש צמר גס מאוד דוקרני, יש צמר רך: קשר לוגי של השוואה.

לפניכם טבלה, ובה מצוין סוג הקשר הלוגי שבדרך כלל מביעים הקשרים הלוגיים.

קשרים לוגיים	סוג הקשר הלוגי	המטרה	
ו, גם, אף, כמו כן, נוסף על כך, זאת ועוד, יתר על כן.	הוספה	להוסיף	1
בגלל, מפאת, הודות ל, בגין, כי, מפני ש..., כיוון ש..., היות ש..., מאחר ש..., משום ש..., הואיל ו..., לפיכך, לכן, על כן, עקב כך	סיבה ותוצאה	להציג סיבה ותוצאה	2
כדי ש..., על מנת, למען, בשביל	תכלית / מטרה	להציג מטרה	3
כש..., כאשר, עד ש..., לפי ש..., לאחר ש..., ברגע ש..., בזמן ש..., לאחר מכן, אחרי כן, לפני כן, קודם לכן	זמן	לציין מתי התרחשו האירועים	4
כפי ש..., כשם ש..., ואילו, בדומה ל...	השוואה	להשוות	5
אבל, אולם, אך, אלא, בניגוד ל... אף על פי ש..., אף ש..., על אף ש..., אפילו, גם אם, למרות, על אף, חרף, אף על פי כן	ניגוד / ויתור	להציג ניגוד או ויתור	6
או	ברירה	להציג מספר אפשרויות	7
כלומר, זאת אומרת, דהיינו, למשל, במילים אחרות, לדוגמה	הבהרה	להבהיר ולהסביר	8
אכן, בסיכומו של דבר, לפיכך, מכאן נובע	מסקנה	לסכם	9
אם במקרה של, בתנאי ש, אילו	תנאי	להציב תנאים	10

ב. אזכורים

מילים המתייחסות לאדם, לחפץ, למושג או למצב, שהוזכרו קודם או שיוזכרו בהמשך, בלי לציין שוב את שמם המפורש, כדי להימנע מחזרות רבות על אותה המילה בטקסט. באמצעות האזכורים הקוראים יכולים לעקוב אחרי הרצף הלוגי בטקסט. לדוגמה:

- **זורית** סימנה לי בעיניים, ידעתי ש**חברתי הטובה** רוצה לשמוע סיפור מצחיק.
- **זורית** סימנה לי בעיניים, ידעתי ש**היא** רוצה לשמוע סיפור מצחיק.
- **זורית** סימנה לי בעיניים, ו**אלה** ירוקות ויפות במיוחד.

ג. מקדמי ארגון

מקדמי ארגון הם כלי נוסף ליצירת קישוריות בטקסט. באמצעות מקדמי הארגון הכותב מצהיר על כוונות הכתיבה שלו או על מבנה המאמר.

דוגמות:

עד כאן דנו ב... ועכשיו נעבור ל... ראשית... שנית... והחשוב מכול... לדוגמה... להלן הגורמים העיקריים ל... מטרת המאמר היא... הטענה היא... לסיכום... לסיכום... חשוב להדגיש... ראוי לציין ש... מעניין במיוחד...

 תרגיל 1 (אילנות קישור)

העתיקו את המשפטים הבאים למחברותיכם.

- א. הקיפו בעיגול בכל משפט את כל מיליות הקישור.
- ב. ציינו את הקשר הלוגי בכל משפט.

1. **לאחר** שהחשוד נעצר על ידי המשטרה, הוא ניסה לברוח.
2. עובדי המשרד שובתים **כי** לא קיבלו משכרות בזמן.
3. **החיפושים אחר הילד החלו, כאשר** דיווחו ההורים על היעדרותו.
4. המבחן יכלול שאלות סגורות בלבד, **כלומר** שאלות אמריקאיות.
5. האם הנאשם אשם **או** זכאי?
6. ביקורת שלילית גורמת תסכול, **לעומת זאת** ביקורת בונה מקדמת.
7. הנערה קוראת ספרים **בשביל** להעשיר את אוצר המילים שלה.
8. גרגירי החומוס עשירים בחלבון, **נוסף על כך** הם מכילים ויטמינים.
9. **לפני** החופש הגדול חיפשו נערים רבים עבודה לחופש הגדול.
10. כבד את מוריך, **כשם** שאתה מכבד את הוריך.
11. משרד הבריאות מפקח על מחירי התרופות, **למרות זאת** המחירים גבוהים.
12. התלמיד אינו מבין היטב את הנושא, **לכן** הוא זקוק לעזרה.

תרגיל 2 (אילנות קישור)

העתיקו את המשפטים הבאים למחברותיכם.

- א. כתבו לכל משפט מילת קישור אחרת בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סדר המילים שבו.
- ב. ציינו את הקשר הלוגי בכל משפט.

1. משלמים על שקיות הניילון בסופר **כדי** לצמצם את השימוש בהן.
2. העובד פוטר מעבודתו, **ולמרות זאת** ויתר על הפיצויים שלו.
3. האיש זכה בלוטו, **ומשום כך** רכש דירה חדשה.
4. **כשאוציא** רישיון, הוריי יקנו לי מכונית חדשה.
5. **מפאת** מחסור בפקידים התור בבנק ארוך.
6. אני אצא לעבודה, **אם** אימי תסייע לי.
7. **חרף** הציונים הגבוהים שלי לא קיבלתי מלגה.
8. **כדי** למשוך קוראים, הכותבים משתמשים בכותרות מסקרנות.
9. העובדים דורשים העלאה משמעותית בשכרם **על אף** שכרם הגבוה.
10. זה תמיד קורה לך, **היות שאינך** מקשיב.

תרגיל 3 (אילנות קישור)

העתיקו את המשפטים הבאים למחברותיכם, והוסיפו לכל משפט מילת קישור מתאימה במקום הדרוש².

1. _____ חילוקי הדעות הרבים בינינו הצלחנו להגיע לפשרה.
2. _____ הישגיה הגבוהים קיבלה הסטודנטית מלגת הצטיינות.
3. המעסיק הציע לעובד קידום בתפקידו, _____ הוא סירב.
4. בני הזוג החליטו לשפץ את דירתם, _____ הם הבינו שאין להם מספיק כסף.
5. _____ המטוס ממריא, עליכם לחגור חגורת בטיחות.
6. הקרקע היא משאב חשוב, _____ עלינו לשמור עליה.
7. אנחנו משקיעים מאמצים רבים _____ לשמור על השטחים הפתוחים.
8. בני נוער מתנדבים בשעות אחר הצהריים _____ העומס בשעות הלימודים.
9. העלייה במעשי האלימות נובעת מחוסר גבולות בבית _____ בבית הספר.
10. _____ אתם קונים מוצר חדש, השוו מחירים.
11. מחירי הדלק התייקרו, _____ רבים נוסעים בתחבורה הציבורית.
12. בישראל יש מחסור גדול במים, _____ במדינות צפון אירופה אין מחסור במים.

תרגיל 4 (אילנות קישור)

לפניכם עשרה משפטים. בכל משפט בחרו במילת הקישור המתאימה מבין האפשרויות.

1. לבית הספר עלינו ללבוש תלבושת אחידה _____ (לכן / בגלל / או / משום ש) כך כתוב בתקנון.
2. תנו לנו להתלבש כפי שאנחנו רוצים _____ (אבל / לכן / כדי ש / כש) נרגיש בנוח.
3. הנחלים מלאים במים _____ (בגלל / כדי / משום ש / למרות) הגשמים הרבים בחורף.
4. _____ (לכן / אם / בדומה ל / גם) אתם אוהבים לטייל בטבע, הצטרפו אליי.
5. בעבר נמשכה הנסיעה לאילת חמש שעות _____ (כמו / בשביל / לפני / ואילו) כיום הנסיעה קצרה יותר.
6. אנחנו מעדיפים לנסוע בתחבורה ציבורית _____ (משום ש / לכן / או / חרף) היא מהירה יותר.
7. לא כולם מסכימים להגדיל את מספר שעות החינוך הגופני בבית הספר _____ (לפני / אולם / כדי ש / אם) כולם מסכימים שחשוב לעשות ספורט.
8. אדם אינו צריך לקרוא תווים, _____ (למרות זאת / לכן / ו / כדי) ליהנות ממוסיקה.
9. לנתרן יש השפעה חיובית על גופנו _____ (אף על פי כן / כמו כן / למען / לכן) אנחנו לא מייחסים לו חשיבות רבה.
10. _____ (אם / אולם / בגלל / למרות) תריחו עוגה שאתם אוהבים, תרצו לאכול אותה.

² כל מילת קישור אחרת מתאימה לתקבל.

הבנה נקודתית

ידע על לשון הטקסט

הקוראים מתמקדים בידע סמנטי (משמעות המילה) ובידע לשוני דקדוקי. הבנה של מילים, ביטויים וניבים, שימושי לשון ויחסים בתוך המשפט - כל אלה מסייעים להבין את המשמעות הרחבה והמעמיקה של הטקסט.

1. פענוח מילים קשות

שלב 1: קוראים את המשפט ומזהים את המילה הקשה

שלב 2: מגייסים את ידע העולם שלנו

- בודקים את ההקשר.
- מחפשים משפחות מילים.
- בודקים את המבנה התחבירי של המשפט, ומנסים לקבוע אם המילה היא פועל, שם עצם, שם תואר.

שלב 3: מגייסים עזרה חיצונית

- בודקים במילון.
- שואלים את המורה או את עמיתכם.